

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง โดยเรียงตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูศิลปศึกษา โดยการใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC (Statistical Package for the Social Science) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- 1.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้าน
 - 1.2.1 จุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.2.2 คุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.2.3 รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.2.4 ขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร
- 1.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้าน
 - 1.3.1 จุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.3.2 คุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.3.3 รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.3.4 ขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.3.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม

2. การศึกษาแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการศิลปศึกษา โดยการใช้อย่างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- 2.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้าน
 - 1.2.1 จุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.2.2 คุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.2.3 รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร
 - 1.2.4 ขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	82	48.8
หญิง	86	51.2
2. อายุ		
21-30 ปี	21	12.5
31-40 ปี	41	24.4
41-50 ปี	60	35.7
51-60 ปี	46	27.4
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.6
ปริญญาตรี	158	94.0
สูงกว่าปริญญาตรี	9	5.4
4. สาขาวิชาหรือวิชาเอก/วิชาโทที่จบการศึกษา		
ศิลปศึกษา หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางทัศนศิลป์		
จิตรกรรม ศิลปภาพพิมพ์ ออกแบบนิเทศศิลป์		
ศิลปะประยุกต์ วิชาจิตรศิลป์ ทัศนศิลป์	146	86.9
อื่นๆ นาฏศิลป์ ดนตรี พลศึกษา	22	13.1
สูงศึกษา จิตวิทยาและการแนะแนว		
5. ประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปศึกษา		
1-5 ปี	25	14.9
6-10 ปี	35	20.8
11-15 ปี	18	10.7
16-12 ปี	13	7.7
21 ปีขึ้นไป	77	45.8

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ระดับช่วงชั้นที่ทำการสอนวิชาศิลปศึกษา		
ช่วงชั้นที่ 1-2 (ป.1-ป.6)	45	26.8
ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-ป.6)	30	17.9
ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3)	26	15.5
ช่วงชั้นที่ 3-4 (ม.1-ม.6)	19	11.3
ช่วงชั้นอื่นๆ	48	28.5
7. ประสบการณ์ในการเข้าประชุม / อบรม / สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544		
ไม่ประสบการณ์ในการเข้าประชุม	13	7.7
มีประสบการณ์ในการเข้าประชุม	155	92.3
8. มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำ การบูรณาการหลักสูตร ไปใช้		
8.1 มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตร ในระดับ		
มาก	23	13.7
ปานกลาง	140	83.3
น้อย	5	3.0
8.2 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดการบูรณาการหลักสูตร ในระดับ		
มาก	17	10.1
ปานกลาง	147	87.5
น้อย	4	2.4
8.3 มีประสบการณ์ในการบูรณาการหลักสูตร ในระดับ		
มาก	14	8.3
ปานกลาง	146	86.9
น้อย	8	4.8

จากตารางที่ 1 สามารถการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูศิลปศึกษา ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ได้ดังนี้

ครูศิลปศึกษา เป็นเพศหญิงและชายจำนวนใกล้เคียงกัน คือ เป็นหญิง ร้อยละ 51.2 และเป็นชาย ร้อยละ 48.8 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.7 รองลงมามีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.4 และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 94.0 โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาวิชาเอกหรือวิชาโททางศิลปศึกษา หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางทัศนศิลป์ จิตรกรรม ศิลปะภาพพิมพ์ ออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปะประยุกต์ วิจิตรศิลป์ ทัศนศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 86.9 ครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปศึกษา 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมามีประสบการณ์ในการสอน ในช่วง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 และส่วนใหญ่ทำการสอนวิชาศิลปศึกษาในช่วงชั้นที่ 1-2 (ป.1-ป.6) คิดเป็นร้อยละ 26.8 มากที่สุด รองลงมาทำการสอนในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-ป.6) คิดเป็นร้อยละ 17.9

ในด้านประสบการณ์ในการเข้าประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการเข้าประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 92.3 และในส่วนของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตร ครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตร ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 83.3 มีความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดการบูรณาการหลักสูตร ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 87.5 และมีประสบการณ์ในการบูรณาการหลักสูตร ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นของ ครูศิลปศึกษาในด้านจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
ด้านจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร			
1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางศิลปะ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และนำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยตนเองได้	4.72	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
2. เพื่อให้ผู้เรียนรับรู้คุณค่าความงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสามารถประยุกต์นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะได้ตามความถนัดและความสนใจ	4.76	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
3. เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาขอบข่ายความรู้ทางศิลปะเพิ่มเติม ในแง่มุมที่สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	4.65	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางศิลปะ ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อื่นๆ	4.80	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด
5. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะทางศิลปะ มาใช้ในการดำรงชีวิต	4.77	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
6. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของความรู้ทางศิลปะ กับสังคม	4.69	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
7. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานความรู้ทางศิลปะ กับกลุ่มสาระอื่นๆมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ	4.62	0.61	เห็นด้วยมากที่สุด
8. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจคุณค่า และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปวัฒนธรรมไทย และสากล	4.68	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด
9. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์งานศิลปะ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ในท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย	4.80	0.44	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
10. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางศิลปะมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น	4.60	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็น ในด้านจุดมุ่งหมาย การบูรณาการหลักสูตร โดยเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อพบว่า ครูศิลปศึกษา มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดในทุกข้อ โดยเรียงลำดับใน 3 ลำดับแรก ดังนี้ คือ เห็นด้วยมากที่สุดในจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางศิลปะ ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อื่นๆ ($\bar{x} = 4.80$) และเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์งานศิลปะ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.80$) รองลงมาเห็นด้วยมากที่สุดในจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะทางศิลปะมาใช้ในการดำรงชีวิต ($\bar{x} = 4.77$) และมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางศิลปะมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.60$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นของ
ครูศิลปศึกษาในด้านคุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
ด้านคุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร			
1.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะโดยให้ผู้เรียน ได้แสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการของตนเอง อย่างหลากหลาย	4.59	0.64	เห็นด้วยมากที่สุด
2.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะที่สอดคล้อง กับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนสร้าง สรรคงานศิลปะได้และความถนัดตามความสนใจ	4.70	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
3.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยง ความรู้ทางศิลปะกับเจตคติ ค่านิยม และสุนทรียภาพ	4.61	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด
4.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะโดยเชื่อมโยง และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และศิลปะนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียน	4.78	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด
5.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างสมดุลทั้งทาง ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ควบคู่ไปกับพัฒนาการ ทางการรับรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรียภาพ	4.77	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด
6.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยง ความรู้ทางศิลปะ ไปสู่การปฏิบัติจากประสบการณ์ ในสภาพและบรรยากาศที่เป็นจริง	4.64	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
7.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะที่ส่งเสริมทั้ง ทักษะทางวิชาการและวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ ในการดำรงชีวิต	4.65	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
8.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะที่สัมพันธ์ กับสภาพท้องถิ่นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความผูกพันในชุมชน	4.65	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด
9.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะที่เชื่อมโยง กับสาระการเรียนรู้อื่นๆอย่างต่อเนื่อง	4.64	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
10.ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ ศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เข้าด้วยกัน			
10.1 โดยร่วมกันกำหนดหัวเรื่องจากปัญหา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน	4.48	0.70	เห็นด้วยมาก
10.2 โดยร่วมกันกำหนดหัวเรื่องจากความคิดรวบยอด ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ	4.52	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด
10.3 โดยร่วมกันกำหนดหัวเรื่องจากค่านิยม ที่ต้องการ เน้นในหลักสูตร	4.42	0.75	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.71	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็น ในด้านคุณ
ลักษณะการบูรณาการหลักสูตร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นครูศิลปศึกษา เป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับความคิดเห็นตาม
ค่าเฉลี่ย พบว่า ครูศิลปศึกษา เห็นด้วยมากที่สุดว่า ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะ โดยเชื่อมโยง
และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และศิลปะนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.78$) และในค่าเฉลี่ยรองลงมา มี
ความคิดเห็นมากที่สุดว่า ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนอย่างสมดุลทั้งทางร่างกาย สติปัญญา
อารมณ์ สังคม ควบคู่ไปกับพัฒนาการทางการรับรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรียภาพ ($\bar{X} = 4.77$)
และควรจัดกระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
($\bar{X} = 4.70$) โดยครูศิลปศึกษา มีความคิดเห็นว่า ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง สาระการเรียนรู้
ศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เข้าด้วยกัน โดยร่วมกันกำหนดหัวเรื่องจากค่านิยม ที่ต้องการเน้นใน
หลักสูตร เป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.42$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นของ
ครูศิลปศึกษาในด้านรูปแบบการบูรณาการหลักสูตร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
ด้านรูปแบบการบูรณาการหลักสูตร			
1. ควรจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ ภายในขอบข่ายสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์	4.36	0.86	เห็นด้วยมาก
2. ควรจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	4.57	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด
3. ควรจัดการเรียนรู้ บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยใช้หัวเรื่อง (Theme) เป็นหลักในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้	4.52	0.67	เห็นด้วยมากที่สุด
4. ควรจัดการเรียนรู้ บูรณาการความรู้และเนื้อหา สาระการเรียนรู้ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยการศึกษาประเด็น หรือปัญหาอย่างลึกซึ้งให้ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้	4.31	0.67	เห็นด้วยมาก
5. ควรจัดการเรียนรู้ บูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ด้วยการฝึก ประสบการณ์ ตามความสนใจของผู้เรียน	4.55	0.65	เห็นด้วยมากที่สุด
6. ควรจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการหลักสูตรและ การเรียนการสอนทางศิลปะให้สอดคล้องกับ วิถีชีวิตของผู้เรียน	4.40	0.63	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.45	0.69	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ครูศิลปศึกษามีความเห็นด้วยในด้านรูปแบบ
การบูรณาการหลักสูตร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.70$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นครูศิลปศึกษา เป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับความคิดเห็นตามค่าเฉลี่ย พบว่า ครูศิลปศึกษา เห็นด้วยมากที่สุดว่า ควรจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการเนื้อหาระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ($\bar{X} = 4.57$) ในค่าเฉลี่ยรองลงมาครูศิลปศึกษา เห็นด้วยมากที่สุดว่า ควรจัดการเรียนรู้ บูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนรู้ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ด้วยการฝึกประสบการณ์ ตามความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.55$) และควรจัดการเรียนรู้ บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยใช้หัวข้อ (Theme) เป็นหลักในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$) โดยครูศิลปศึกษา มีความคิดเห็นว่า ควรจัดการเรียนรู้ บูรณาการความรู้และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยการศึกษาประเด็น หรือปัญหาอย่างลึกซึ้งให้สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้เป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.31$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นของ
ครูศิลปศึกษาในด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
ด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร			
1.ควรมีการกำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยใช้หัวเรื่อง ที่มีขอบข่ายครอบคลุมสาระการเรียนรู้ศิลปะกับ กลุ่มสาระอื่นๆและสัมพันธ์ กับการดำเนินชีวิต ของผู้เรียน	4.50	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด
2.ควรมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทางศิลปะ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร สัมพันธ์กับ สาระการเรียนรู้ และตอบสนองต่อการปฏิบัติจริง	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
3.ควรมีการระดมสมองระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างหัวเรื่อง และเนื้อหาใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	4.54	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด
4.ควรมีการใช้คำถามที่นำผู้เรียนไปสู่กระบวนการคิด เชื่อมโยงการกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระความรู้ ทางศิลปะในหัวเรื่องที่ต้องการเรียนรู้	4.56	0.61	เห็นด้วยมากที่สุด
5.ควรมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยง มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กับกลุ่มสาระอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ตาม มาตรฐานหลักสูตร	4.56	0.64	เห็นด้วยมากที่สุด
6.ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลปะ ที่กระตุ้น ผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และสามารถแสดงออกทางความคิดได้อย่างเหมาะสม	4.74	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด
7.ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลปะในหลากหลาย รูปแบบให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้แบบร่วมมือกัน	4.70	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8.ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลปะ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้และเอื้อต่อการปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	4.74	0.45	เห็นด้วยมากที่สุด
9.ควรมีการประเมินผลการเรียนรู้โดยเน้นความรู้ทางทฤษฎีศิลปะ ความ คิดสร้างสรรค์ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม	4.62	0.65	เห็นด้วยมากที่สุด
10.ควรมีการประเมินผลการเรียนรู้ทางศิลปะของผู้เรียนตามสภาพจริง จากการประเมินผลภาคปฏิบัติ และการสังเกตพฤติกรรม	4.79	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ครูศิลปศึกษามีความเห็นด้วยในด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นครูศิลปศึกษา เป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับความคิดเห็นตามค่าเฉลี่ย พบว่า ครูศิลปศึกษา เห็นด้วยมากที่สุดว่า ควรมีการประเมินผลการเรียนรู้ทางศิลปะของผู้เรียนตามสภาพจริง จากการประเมินผลภาคปฏิบัติและการสังเกตพฤติกรรม ($\bar{X} = 4.79$) ในค่าเฉลี่ยรองลงมาครูศิลปศึกษา เห็นด้วยมากที่สุดว่า ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลปะ ที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และสามารถแสดงออกทางความคิดได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.74$) และควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลปะ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้และเอื้อต่อการปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 4.74$) โดยครูศิลปศึกษา มีความคิดเห็นว่า ควรมีการกำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยใช้หัวเรื่องที่มีขอบข่ายครอบคลุมสาระการเรียนรู้ศิลปะ กับกลุ่มสาระอื่นๆ และสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน เป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.50$)

ตารางที่ 6 สรุปความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รวมทุกด้าน

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร	4.70	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ด้านคุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร	4.71	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
3. ด้านรูปแบบการบูรณาการหลักสูตร	4.45	0.69	เห็นด้วยมาก
4. ด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร	4.63	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน ในความคิดเห็นกับแนวทางการบูรณาการ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 7 ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาในด้านจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม	ความถี่
1.ควรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	32
2.จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการสอดแทรกการบูรณาการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เป็นแนวทางได้	10
3.ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ผสมผสานประสบการณ์ และเชื่อมโยงความรู้ทางศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ	7
4.ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	6
5.ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของท้องถิ่นและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	4
6.ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้พัฒนาในหลาย ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน	4
7.ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถนำสาระการเรียนรู้ศิลปะไปใช้กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	1
8.ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นองค์รวมของศิลปะกับสรรพสิ่งที่มีความสัมพันธ์เกื้อกูลกัน	1
9.ควรขาดความรู้ความเข้าใจในการนำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในการปฏิบัติ	1
รวม	66

จากตารางที่ 7 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร โดยสรุปเรียงลำดับความคิดเห็นตามความถี่ได้ดังนี้ ลำดับแรก

จุดมุ่งหมาย ควรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ลำดับรองลงมา มีความคิดเห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสอดคล้องของการบูรณาการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางได้ และควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ผสมผสานประสบการณ์ และเชื่อมโยงความรู้ทางศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ

ตารางที่ 8 ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาในด้านคุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1.	ควรมีการบูรณาการหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น	12
2.	คุณลักษณะของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะบูรณาการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เป็นแนวทางได้	11
3.	ควรมีลักษณะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10
4.	ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ศิลปะไปใช้ให้เกิดประโยชน์	8
5.	ควรมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการเรียนรู้อย่างมีความสุข	6
6.	ควรจัดให้มีการบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3
7.	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นหาความสามารถของตนเอง	2
8.	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์คิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ และไตร่ตรอง	2
9.	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหา	2
10.	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2
รวม		58

จากตารางที่ 8 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในด้านคุณลักษณะ การบูรณาการหลักสูตร โดยสรุปเรียงลำดับความคิดเห็นตามความถี่ ได้ดังนี้ ลำดับแรกควรมีการบูรณาการหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น ลำดับรองลงมา มีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะการบูรณาการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางได้ และควรมีคุณลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ 9 ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาในด้านรูปแบบการบูรณาการหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1.	ควรบูรณาการหลักสูตรสามารถใช้ได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับผู้สอนจะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสาระการเรียนรู้ที่จะนำมาเชื่อมโยงกัน	20
2.	ควรบูรณาการหลักสูตร และการเรียนการสอนโดยจัดการเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมของชุมชน และ โรงเรียน	15
3.	การนำรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรมาใช้ผู้สอนควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง	15
4.	ควรบูรณาการ โดยเริ่มจากจากผู้สอนคนเดียวก่อน แล้วจึงพัฒนาไปสู่การข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป	4
5.	การบูรณาการ ในขอบข่ายสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ ยังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน	1
รวม		55

จากตารางที่ 9 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านรูปแบบการบูรณาการหลักสูตร โดยสรุปเรียงลำดับความคิดเห็นตามความถี่ ได้ดังนี้ ลำดับแรก การบูรณาการหลักสูตรสามารถใช้ได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับผู้สอนจะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสาระการเรียนรู้ที่จะนำมาเชื่อมโยงกัน ลำดับรองลงมา มีความคิดเห็นว่า ควรมีการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยจัดการเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมของชุมชน และ โรงเรียน และการนำรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรมาใช้ ผู้สอนควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

ตารางที่ 10 ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาในด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1.	ควรเน้นกิจกรรมปฏิบัติโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น และส่งเสริมการนำไปใช้ในการดำรงชีวิต	18
2.	ควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหาที่สามารถบูรณาการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เขียนผังความคิด นำไปปฏิบัติจริง และวัดประเมินผล	15
3.	การประเมินผลควรมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการกัน	8
4.	ในการประเมินผลควรให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง	6
5.	ควรมีการนำขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตรทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ไปทดลองใช้จริง	5
6.	ครู ผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง ควรร่วมกันกำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ศิลปะ	5
7.	ควรให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกหัวข้อในการสร้างผลงานทางศิลปะตามความถนัดของแต่ละบุคคล	4
8.	ควรกำหนดหัวข้อเรื่องให้ครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้	2
9.	ควรมีขั้นตอนที่ชัดเจน และเปิดกว้างในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่ลึกซึ้ง	2
10.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะควรเน้นสุนทรียภาพมากกว่าทักษะ	1
11.	สำหรับผู้เรียนในชั้นเล็ก ๆ ขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตรโดยใช้คำถามนำไปสู่การกำหนดขอบเขต ลำดับเนื้อหา เป็นไปได้ยาก เพราะผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางภาษา และวิเคราะห์ยังไม่ดีนัก	1
รวม		67

จากตารางที่ 10 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร โดยสรุปเรียงลำดับความคิดเห็นตามความถี่ได้ดังนี้ ลำดับแรก ควรเน้นกิจกรรมปฏิบัติโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น และส่งเสริมการนำไปใช้ในการดำรงชีวิต ลำดับรองลงมา

มีความคิดเห็นว่า ควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรการกำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหาที่สามารถบูรณาการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เขียนผังความคิด นำไปสู่การปฏิบัติจริง และการวัดประเมินผล และการประเมินผล ควรมีการปรึกษาร่วมกัน ระหว่างผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการกัน

ตารางที่ 11 ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมของครูศิลปศึกษา

ข้อ	รายการ	ความถี่
1.	สภาพการเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการบูรณาการหลักสูตร เช่น ขาดอุปกรณ์การสอน และบุคลากร	22
2.	ข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงานของครูที่มาก และจำนวนนักเรียนที่มาก เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การบูรณาการหลักสูตรมีการปฏิบัติจริงได้น้อย	18
3.	ควรมีการจัดอบรม / สัมมนาเกี่ยวกับเรื่อง การบูรณาการให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้	8
4.	การบูรณาการหลักสูตรเหมาะที่จะนำมาใช้กับโรงเรียนที่มีบุคลากรทางการสอน และผู้เรียนที่มีความพร้อมที่จะรับการเรียนรู้แบบบูรณาการ	5
5.	กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสามารถนำไปบูรณาการกับทุก ๆ สาระการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี	5
6.	การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับครู ยังขาดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติจริง	5
7.	โรงเรียนยังไม่สามารถบูรณาการหลักสูตรได้เนื่องจากเป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา แต่ละโรงเรียนยังจัดทำหลักสูตรไม่เสร็จสมบูรณ์	4
8.	การบูรณาการหลักสูตรต้องใช้เวลามาก ในการจัดการเรียนรู้ แต่เวลาเรียนมีจำกัด อาจทำให้ผู้เรียนขาดความรู้ และทักษะที่ดี	3
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับสาระการเรียนรู้ศิลปะเท่าที่ควร	3
10.	การนำความรู้ทางศิลปะไปบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และช่วยลดความยากของสาระการเรียนรู้ลงได้	3
11.	ควรมีหนังสือกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่เป็นแนวทางการบูรณาการหลักสูตรที่ชัดเจน	3
12.	ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะช่วยกำหนดจัดทำหลักสูตรเป็นต้นแบบแนวทางที่ชัดเจน	3
13.	แต่ละโรงเรียนมีความพร้อมไม่เท่ากันควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียน	2

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
14.	การบูรณาการสาระการเรียนรู้ศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการโดยองค์รวมทุกด้าน และนำไปใช้ในการชีวิตประจำวันได้ดี	2
15.	เนื้อหาในแต่ละช่วงชั้น ควรมีความต่อเนื่องกัน จึงจะสามารถบูรณาการเนื้อหาเชื่อมโยงประสบการณ์มาใช้ได้	1
16.	การจัดการบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ในระดับช่วงชั้นที่ 1 สามารถทำได้ 100% แต่ในระดับช่วงชั้นที่สูงขึ้น ต้องลดระดับการบูรณาการลงตามระดับช่วงชั้นที่สูงขึ้น	1
17.	แต่ละสาระการเรียนรู้ควรแยกกันสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล	1
รวม		89

จากตารางที่ 11 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยสรุปตามความถี่มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก สภาพการเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการบูรณาการหลักสูตร เช่น ขาดอุปกรณ์การสอน และบุคลากร ลำดับรองลงมา มีความคิดเห็นว่ามีข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงานของครูที่มาก และจำนวนนักเรียนที่มากเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การบูรณาการหลักสูตรมีการปฏิบัติจริงได้น้อย และการบูรณาการหลักสูตรที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับโรงเรียนที่มีบุคลากรทางการสอน และผู้เรียนที่มีความพร้อมที่จะรับการเรียนรู้แบบบูรณาการ และควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่อง การบูรณาการให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการ
ทางด้านศิลปศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ภูมิหลังของผู้ให้สัมภาษณ์
ตารางที่ 12 สถานภาพ ภูมิหลังของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อ	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
1.1	ชาย	11	91.66
1.2	หญิง	1	8.33
2.	อายุ		
2.1	30-39 ปี	1	8.33
2.2	40-45 ปี	2	16.66
2.3	46-50 ปี	4	33.33
2.4	51-60 ปี	5	41.66
3.	การศึกษา		
3.1	ปริญญาตรี	1	8.33
3.2	ปริญญาโท	9	75.00
3.3	ปริญญาเอก	1	8.33
3.4	ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะสถาปัตยกรรมไทย	1	8.33
4.	อาชีพ		
4.1	ผู้สอนศิลปศึกษา ในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 (ป.1-ป.6)	2	16.66
4.2	ผู้สอนศิลปศึกษา ในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 (ม.1-ม.6)	3	25.00
4.3	นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ระดับ 8	3	25.00
4.4	ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับ 9	1	8.33
5.	ประสบการณ์ทำงาน/ ประสบการณ์สอน		
5.1	5-10 ปี	1	8.33
5.2	11-20 ปี	2	16.66
5.3	21-30 ปี	6	50.00
5.4	31-40 ปี	3	25.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อ	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
6.	ประสบการณ์ในการเข้าประชุม / อบรม / สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544		
6.1	ไม่เคย	2	16.66
6.2	เคย จำนวน 2-5 ครั้ง	4	33.33
	6-10 ครั้ง	4	33.33
	50 ครั้ง	1	8.33
	200 ครั้ง	1	8.33
7.	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำการบูรณาการหลักสูตรไปใช้		
7.1	มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตร ในระดับ		
	1) มาก	6	50.00
	2) ปานกลาง	6	50.00
7.2	มีประสบการณ์ หรือเคยดำเนินการบูรณาการหลักสูตร ในระดับ		
	1) มาก	4	33.33
	2) ปานกลาง	8	66.66
7.3	เคยถ่ายทอดความรู้ หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้ ในเรื่องเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตร ให้แก่ผู้อื่น		
	1) ไม่เคย	2	16.66
	2) เคย	11	83.33
	ในระดับ มาก	2	16.66
	ปานกลาง	7	58.33
	น้อย	1	8.33

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร และนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน ชาย 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.66 หญิง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 มีอายุเฉลี่ย 49.58 ปี ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและ

นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา เป็นผู้สอนศิลปศึกษา ในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 (ม.1-ม.6) 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ระดับ 8 คิดเป็นร้อยละ 25.00 ผู้สอนศิลปศึกษา ในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 (ม.1-ม.6) 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 และเป็นศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับ 9 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 มีประสบการณ์ทำงานและประสบการณ์สอนโดยเฉลี่ย 24.33 ปี ส่วนในด้านประสบการณ์ในการเข้าประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา เคยเข้าประชุม อบรม สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 83.33 และส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรในระดับมาก และปานกลาง เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เคยมีประสบการณ์ ในการดำเนินการบูรณาการหลักสูตร ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.66 และส่วนใหญ่เคยถ่ายทอดความรู้ หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้อื่นในเรื่องเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 75.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการศิลปศึกษาเกี่ยวกับการ
การแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ศิลปะในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 ด้านจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร

ตารางที่ 13 ความถี่ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการศิลปศึกษาใน
ด้านจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1.	การกำหนดจุดมุ่งหมายกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นๆ	
1.1	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับ การบูรณาการหลักสูตรไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในมาตรฐาน ศ 1.1 ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางได้	5
1.2	ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ทางศิลปะไปใช้ ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	3
1.3	ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้เพิ่มขอบข่ายความรู้ ความคิดและมุมมองแก่ผู้เรียนให้ ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	1
1.4	ควรกำหนดจุดมุ่งหมายโดยพิจารณาจากมาตรฐานของแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันนำมาเป็นจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยคำนึงถึงความลึกซึ้งของสาระในแต่ละศาสตร์ ระดับความยากง่าย นำมาพิจารณาร่วมกัน	1
1.5	ควรกำหนดจุดมุ่งหมายโดยนำสาระการเรียนรู้อื่นๆเข้ามาเป็นเป้าหมาย ร่วมในการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	1
1.6	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในลักษณะองค์รวมกว้างๆ เพื่อให้สามารถนำไปบูรณาการให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	1
2.	การกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการบูรณาการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้เรียน	
2.1	ควรกำหนดให้ผู้เรียนสามารถนำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวมาใช้ใน การเรียนรู้ และสร้างสรรค์งานศิลปะ ให้เกิดประโยชน์ได้ในสภาพการที่เป็นจริง	5

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
2.2	ควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความคิดรวบยอดทางศิลปะ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3
2.3	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนา การสังเกต การรับรู้ การวิเคราะห์วิจารณ์ คิดสร้างสรรค์ ดัดแปลง มีจินตนาการ มีสุนทรียภาพ และเห็นคุณค่าของศิลปะไทย และสากล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดเวลา	2
2.4	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้กำหนดให้มี การบูรณาการหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ไว้แล้วในคุณภาพของผู้เรียนในช่วงชั้นที่ 1-4 ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางได้	1
2.5	การกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ต้องมีความสอดคล้องกับ สภาพการดำเนินชีวิตของผู้เรียนอยู่แล้ว เพราะศิลปะเน้นกิจกรรมปฏิบัติจริง มีผลงานเป็นรูปธรรมชัดเจน ผู้เรียนจึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	1
2.6	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นหลักและนำจุดมุ่งหมาย ด้านอื่นๆที่ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติเพิ่มเติมเข้ามาร่วมและจัดกิจกรรม ให้ได้ตามจุดมุ่งหมายนั้น	1
2.7	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยเน้นความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ โดยคำนึงมาตรฐานช่วงชั้น และความแตกต่างระหว่างบุคคล	1
3.	การกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการบูรณาการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และสังคม	
3.1	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย ที่ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์นำสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นมา ใช้ในการเรียนรู้ทางศิลปะ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น และเห็นคุณค่า และความสำคัญของสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น	5
3.2	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยใช้แนวทางที่กำหนดไว้ในสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มาตรฐาน ศ. 1.2	4
3.3	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นหลัก และกำหนด จุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับสภาพสังคมในท้องถิ่น เพิ่มเติมเข้าไปในการจัดกิจกรรม	1

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
3.4	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยคำนึงถึง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศิลปวัฒนธรรม และศาสนาในท้องถิ่น	1
3.5	ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มาตรฐานช่วงชั้น ระดับการเรียนรู้ และความต่อเนื่องของสาระการเรียนรู้	1

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร และ นักวิชาการศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านจุดมุ่งหมายการบูรณาการหลักสูตร สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ข้อที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับการบูรณาการหลักสูตร ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในมาตรฐาน ศ 1.1 ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็น แนวทางได้ (5 คน) และควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ทางศิลปะไปใช้ ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ (3 คน) และเห็นว่า ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้เพิ่มขอบข่ายความรู้ ความคิดและมุมมองแก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะกับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่นๆ (1 คน) และควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในลักษณะ องค์กรรวมกว้างๆเพื่อให้สามารถนำไปบูรณาการให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆได้ (1 คน) โดยควรพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายจากมาตรฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกันนำมาเป็นจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยคำนึงถึงความลึกซึ้งของสาระในแต่ละศาสตร์ ระดับ ความยากง่ายนำมาพิจารณาาร่วมกัน (1 คน)

ข้อที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการบูรณาการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร และนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรกำหนดให้ผู้เรียนสามารถนำ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวมาใช้ในการเรียนรู้ และสร้างสรรค์งานศิลปะ ให้เกิดประโยชน์ ได้ในสภาพการที่เป็นจริง (5 คน) และควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความคิด รวบรวมทางศิลปะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (3 คน) โดยควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการสังเกต การรับรู้ การวิเคราะห์วิจารณ์ คิดสร้างสรรค์ ดัดแปลง มีจินตนาการ มีสุนทรียภาพ และเห็นคุณค่าของศิลปะไทย และสากล เพื่อให้ผู้เรียน

สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดเวลา (2 คน) ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้กำหนดให้มีการบูรณาการหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้เรียนไว้แล้วในคุณภาพของผู้เรียนในช่วงชั้นที่ 1-4 สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางได้ (1 คน)

ข้อที่ 3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และสังคม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย ที่ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์นำสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนรู้ทางศิลปะ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นและเห็นคุณค่า และความสำคัญของสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น (5 คน) และควรกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยใช้แนวทางที่กำหนดไว้ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มาตรฐาน ศ. 1.2 (4 คน) โดยควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นหลัก และกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับสภาพสังคมในท้องถิ่นเพิ่มเติมเข้าไปในการจัดกิจกรรม (1 คน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ด้านคุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร

ตารางที่ 14 ความถี่ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการศิลปศึกษาใน
ด้านคุณลักษณะการบูรณาการหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1.	การจัดกระบวนการเรียนรู้ในการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ การเรียนรู้ ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	
1.1	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ความรู้ทางศิลปะแก่ผู้เรียน และให้ผู้เรียน นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และศิลปะนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียนในการเรียนรู้	7
1.2	ควรกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมองค์ประกอบการเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้านแล้วนำมากำหนดกิจกรรม และการประเมินผลให้สอดคล้องกัน	2
1.3	การจัดการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างหลากหลาย โดยสามารถนำองค์ประกอบ การเรียนรู้ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยในด้านใดมาใช้ก่อนหรือหลัง ได้ไม่จำกัดขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้เรียน แต่ควรกำหนดผลการเรียนรู้ให้ ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน	2
1.4	การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยนำทฤษฎี 4 แกน (DBAE) มาประยุกต์ใช้	1
1.5	การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมโครงงาน และเน้น การวิเคราะห์	1
2.	การจัดกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้สัมพันธ์กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นๆ และสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน	
2.1	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และวิเคราะห์เชื่อมโยงศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่นและนำมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	3
2.2	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้โครงงาน ช่วยในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างสาระการเรียนรู้ศิลปะและชีวิตของผู้เรียน	2
2.3	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้สาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นแกนหลัก และ นำสาระการเรียนรู้อื่นๆมาประยุกต์ใช้ในการแสดงออกทางศิลปะและนำผลงาน ทางศิลปะมาใช้เพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้เรียน	2

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
2.4	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยประยุกต์สิ่งรอบๆตัวผู้เรียนมาใช้ในการเรียนรู้	1
2.5	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์เนื้อหาและสาระการเรียนรู้อื่นๆนำเนื้อหาที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ศิลปะมาเชื่อมโยงและกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์นั้น	1
2.6	ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนได้สัมผัสจริงทำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์จริง และเชื่อมโยงความรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ	1
2.7	ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวทางในคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่กำหนดไว้	1
2.8	ควรมีการวางแผนการเรียนรู้ โดยคณะครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้หาแนวทางสร้างความสัมพันธ์ของสาระร่วมกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	1
3.	การจัดกระบวนการเรียนรู้ ในการบูรณาการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยให้ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม	
3.1	ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการร่วมเป็นคณะกรรมการการศึกษาของ โรงเรียนร่วมพิจารณาในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา	4
3.2	ผู้ปกครอง และชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในโอกาสที่เหมาะสมในลักษณะของโครงการด้านศิลปะ หรือกิจกรรมนอกสถานศึกษา ที่สามารถให้ครอบครัว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	3
3.3	ผู้ปกครอง ปราชญ์ชาวบ้าน และชุมชนสามารถเข้ามาช่วยในการให้ความรู้ทางศิลปะ และเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	3
3.4	ครู และผู้เรียน มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยตรงในส่วนของ การกำหนดกิจกรรม และการปฏิบัติ ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการประเมินผล การเรียนรู้ และชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	2
3.5	ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้	2
3.6	ผู้ปกครอง ควรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการให้การสนับสนุน	1

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
3.7	ในด้านวัตถุประสงค์ และค่าใช้จ่ายในการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ควรมีส่วนร่วมในลักษณะของคณะกรรมการ หรืออาสาสมัคร ให้การช่วยเหลือในบางส่วนของโรงเรียนขอการอนุเคราะห์	1

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านคุณลักษณะ การบูรณาการหลักสูตร สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ข้อที่ 1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ในการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ความรู้ทางศิลปะแก่ผู้เรียน และให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และศิลปนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้ (7 คน) รองลงมามีความคิดเห็นว่า ควรกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมองค์ประกอบการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านแล้วนำมากำหนดกิจกรรมและการประเมินผลให้สอดคล้องกัน (2 คน) และมีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างหลากหลาย โดยสามารถนำองค์ประกอบการเรียนรู้ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยในด้านใดมาใช้ก่อนหรือหลังได้ไม่จำกัดขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะของผู้เรียน แต่ควรกำหนดผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน (2 คน) โดยควรนำทฤษฎี 4 แกน (DBAE) (1 คน) และกิจกรรมโครงการเน้นการวิเคราะห์ (1 คน) มาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ข้อที่ 2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และวิเคราะห์เชื่อมโยงศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่นและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (3 คน) และควรใช้โครงการ ช่วยในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ศิลปะและชีวิตของผู้เรียน (2 คน) โดยควรใช้สาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นแกนหลัก และนำสาระการเรียนรู้อื่นๆมาประยุกต์ใช้ในการแสดงออกทางศิลปะและนำผลงานทางศิลปะมาใช้เพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้เรียน (2 คน)

ข้อที่ 3 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ในการบูรณาการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ โดยให้ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและ นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ควรมีส่วนร่วม ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการร่วมเป็นคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนร่วมพิจารณาใน การจัดหลักสูตรสถานศึกษา (4 คน) และผู้ปกครอง และชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ในโอกาสที่เหมาะสมในลักษณะของโครงการด้านศิลปะ หรือกิจกรรมนอก สถานศึกษา ที่สามารถให้ครอบครัว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (3 คน) และสามารถเข้ามาช่วยใน การให้ความรู้ทางศิลปะ และเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (2 คน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ด้านรูปแบบการบูรณาการหลักสูตร

ตารางที่ 15 ความถี่ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการศิลปศึกษา
ในด้ารูปแบบการบูรณาการหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1.	รูปแบบการบูรณาการหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	
1.1	ทุกรูปแบบมีความสอดคล้อง และสามารถนำไปใช้กับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้โดยพิจารณาตามความเหมาะสม ของเนื้อหา วัตถุประสงค์ ภูมิภาค ระดับช่วงชั้นและคำนึงถึงผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังเป็นสำคัญ	8
1.2	รูปแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชา มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มากที่สุด เพราะ การเชื่อมโยงเนื้อหาในขอบข่ายสาระการเรียนรู้ศิลปะ สามารถทำได้ดี สามารถดึงจุดประสงค์หลักที่สัมพันธ์ใกล้เคียงกันมาเชื่อมโยงกันได้ง่าย	2
1.3	รูปแบบสหวิทยาการ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มากที่สุด เพราะว่าเป็นการบูรณาการ เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ศิลปะเข้ากับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้หัวเรื่อง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสาระการเรียนรู้	1
1.4	รูปแบบหลายสาขาวิชามารวมกัน มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มากที่สุด เพราะผู้สอน มีอิสระ ยืดหยุ่น สามารถให้การเรียนรู้ในประเด็นความรู้ที่กว้างขวาง	1
1.5	รูปแบบสาขาวิชาคู่ขนาน มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มากที่สุด เพราะสามารถนำมาใช้ในการ จัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ง่าย ผู้สอน ประสานงานกันได้ง่าย	1
1.6	ทุกรูปแบบมีความเหมาะสมยกเว้นรูปแบบต่อเนื่องคาบเวลาเรียนตลอดวัน เพราะยากต่อการจัดการเรียนรู้	1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
2.	ประสบการณ์การนำรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรไปใช้	
2.1	มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบสหวิทยาการ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยการเลือกหัวเรื่อง ช่วงเวลา ระดับที่สอน และแต่ละสาระการเรียนรู้กำหนดกิจกรรมในเรื่องนั้น แล้วปฏิบัติกิจกรรม และประเมินผลตามที่กำหนดร่วมกัน	7
2.2	มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบหลายสาขาวิชามารวมกัน มาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันเลือกประเด็นที่น่าสนใจมาวิเคราะห์ และให้ผู้เรียนตั้งประสบการณ์ต่างๆมาสร้างผลงานศิลปะ	3
2.3	มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชา มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กำหนดหัวเรื่องที่สามารถแสดงกิจกรรมในขอบข่ายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดเวลา และให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานตามหัวเรื่อง และนำเสนอผลงาน	2
2.4	มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบสาขาวิชาคู่ขนาน มารวมกันมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ศิลปะร่วมกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ	1
2.5	มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบต่อเนื่องรายเวลาเรียนตลอดวัน มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ศิลปะร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยให้ผู้เรียน ได้ฝึกประสบการณ์ เลือกกิจกรรมตามความสนใจ ซึ่งต้องใช้การวางแผนกำหนดจำนวนผู้เรียน รูปแบบการฝึกอุปกรณ์ และเลือกกิจกรรมที่เป็นที่สนใจของผู้เรียน	1
2.6	มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ในทั้ง 6 รูปแบบ มีแนวดำเนินการ โดยให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ในองค์รวมของสาระการเรียนรู้ เข้าใจภาพรวม และวางแผนกิจกรรมนำไปสู่การปฏิบัติ	1
2.7	ไม่มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ แต่เป็นผู้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรให้แก่ผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
2.8	ไม่มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ หากมีโอกาสจะนำรูปแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชา และรูปแบบสหวิทยาการไปใช้ โดยใช้กิจกรรมในลักษณะโครงการ เพราะว่า ทั้ง 2 รูปแบบเป็นรูปแบบที่ง่ายต่อการปฏิบัติ	1

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร และนักวิชาการศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านรูปแบบการบูรณาการหลักสูตร สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ข้อที่ 1 รูปแบบการบูรณาการหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทุกรูปแบบมีความสอดคล้อง และสามารถนำไปใช้กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหา วัตถุประสงค์ วัสดุประสงค์ ภูมิภาค ระดับช่วงชั้นและคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นสำคัญ (8 คน) รองลงมา มีความคิดเห็นว่า รูปแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชา มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ มากที่สุด เพราะว่า การเชื่อมโยงเนื้อหาในขอบข่ายสาระการเรียนรู้ศิลปะ สามารถทำได้ดี สามารถดึงจุดประสงค์หลักที่สัมพันธ์ใกล้เคียงกันมาเชื่อมโยงกันได้ง่าย (2 คน) รูปแบบสหวิทยาการ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้มากที่สุด เพราะว่า เป็นการบูรณาการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ศิลปะเข้ากับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้ หัวเรื่องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสาระการเรียนรู้ (1 คน) และรูปแบบสาขาวิชาคู่ขนาน มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้มากที่สุด เพราะว่า สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศิลปะกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ง่าย ผู้สอนประสานงานกันได้ง่าย (1 คน)

ข้อที่ 2 ประสบการณ์การนำรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบสหวิทยาการ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยการเลือกหัวเรื่อง ช่วงเวลา ระดับที่สอน และแต่ละสาระการเรียนรู้กำหนดกิจกรรมในเรื่องนั้น แล้วปฏิบัติกิจกรรม และประเมินผลตามที่กำหนดร่วมกัน (7 คน)

สหวิทยาการ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยการเลือกหัวเรื่อง ช่วงเวลา ระดับที่สอน และแต่ละสาระ การเรียนรู้กำหนดกิจกรรมในเรื่องนั้น แล้วปฏิบัติกิจกรรม และประเมินผลตามที่กำหนดร่วมกัน (7 คน) รอง ลงมา มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบหลายสาขาวิชามารวมกัน มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ เรียนและผู้สอนร่วมกันเลือกประเด็นที่น่าสนใจมาวิเคราะห์ และให้ผู้เรียนตั้งประสบการณ์ต่างๆมา สร้างผลงานศิลปะ(3 คน) มีประสบการณ์ในการนำรูปแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชา มาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กำหนดหัวเรื่องที่สามารถแสดงกิจกรรมในขอบข่ายของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะกำหนดเวลา และให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานตามหัวเรื่อง และนำเสนอผลงาน (2 คน) และมีประสบการณ์ในการนำรูปแบบสาขาวิชาคู่ขนาน มารวมกันมาใช้ในการจัด การเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ศิลปะร่วมกันกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ (2 คน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร

ตารางที่ 16 ความถี่ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร และนักวิชาการศิลปศึกษาใน ด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1.	ความเหมาะสมของขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตรในการนำมาใช้กับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และแนวการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน	
1.1	มีความเหมาะสมบางส่วน และไม่เหมาะสมบางส่วน	2
	ควรปรับปรุงแก้ไข ดังนี้	
	1) ควรเปลี่ยนการเรียงลำดับขั้นตอนในขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 4 ใหม่ โดยสลับขั้นตอนที่ 4 การออกแบบสำหรับการจัดการเรียนการสอนขึ้นมา แทนขั้นตอนที่ 3 และเลื่อนขั้นตอนที่ 3 การตั้งคำถามขึ้นำเพื่อกำหนด ขอบเขตและลำดับเนื้อหา ลงมาเป็นขั้นตอนที่ 4 แทน เนื่องจากการออกแบบ การเรียนการสอนควรมีการเตรียมการไว้ก่อนล่วงหน้าแล้วจึงตั้งคำถาม ให้เห็นขอบเขตและลำดับเนื้อหา	2
1.2	มีความเหมาะสม	10
	ควรมีแนวการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ดังนี้	
	1) การเลือกหัวข้อที่เป็นศูนย์กลางในการจัดหน่วยการเรียนรู้	
	1.1) เลือกหัวข้อที่น่าสนใจ ในปัจจุบัน	4
	1.2) เลือกหัวข้อ โดยการวิเคราะห์มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น และตรวจสอบความสัมพันธ์ของสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ผลการเรียนรู้เป็นตัวตั้ง	3
	1.3) เลือกหัวข้อที่มีขอบข่ายกว้าง ครอบคลุม และสามารถข้ามสาระการเรียนรู้	3
	1.4) เลือกหัวข้อที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	2
	2) การระดมสมองเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างหัวเรื่องและเนื้อหาสาระวิชา	
	2.1) ควรร่วมกันแสดงความคิด และใช้ Mind Mapping แสดง ความเชื่อมโยงความสัมพันธ์	3

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
2.2)	ควรเป็นการระดมสมองในลักษณะกลุ่มย่อย	2
2.3)	ควรร่วมกันแสดงความคิดเห็นหาความสัมพันธ์ของเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนตามแต่ละช่วงชั้น	2
2.4)	ผู้สอนควรมีความเข้าใจหลักสูตรและเนื้อหา และสามารถควบคุมแนวคิดวางเป็นกรอบกว้างๆ	2
2.5)	ควรเชื่อมโยงประสบการณ์ในอดีตกับหัวเรื่อง และควรมีการแจกแจงรายละเอียด	2
3)	การตั้งคำถามขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขต และลำดับเนื้อหา	
3.1)	ควรตั้งคำถามในประเด็นที่กว้าง และครอบคลุม โดยผู้สอนควรเป็นผู้กำหนดขอบเขต และให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในการลำดับเนื้อหา	4
3.2)	ควรมีเทคนิคจูงใจให้ผู้เรียนสนใจ และต้องการแสดงความคิดเห็นต่อคำถาม	2
3.3)	ควรตั้งคำถามที่ให้แสดงความคิดเห็นในความสัมพันธ์ของลำดับเนื้อหา	2
3.4)	ควรกำหนดขอบเขต และลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น	1
3.5)	ควรตั้งคำถามในลักษณะกระตุ้นความคิด และการแก้ปัญหา	1
3.6)	ควรศึกษาเนื้อหาบทเรียนให้เข้าใจชัดเจนก่อนการนำไปตั้งคำถาม และลำดับเนื้อหา	1
4)	การออกแบบกิจกรรมสำหรับการจัดการเรียนการสอน	
4.1)	ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหัวเรื่อง และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายสัมพันธ์กับพัฒนาการและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยยึดผลการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	6
4.2)	ควรออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิต	2
4.3)	ควรมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการสอน เวลาที่เหมาะสม และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	1
4.4)	ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการปฏิบัติจริง การสืบค้นความรู้ และทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	1

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
	4.5) ควรรนำทฤษฎี 4 แกน (DBAE) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	1
	4.6) ควรรนำทฤษฎี 4 MAT มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	1
2	การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน	
2.1	ควรจัดกิจกรรมทั้งลักษณะกลุ่มและเดี่ยวในลักษณะ โครงการงาน	5
2.2	ควรจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง และกำหนดเนื้อหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงสอดคล้องอยู่ในกระบวนการฝึกปฏิบัติ และคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้อื่นๆที่จะนำมาสัมพันธ์กัน	2
2.3	ควรมีร่วมกันคิดออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ และประเมินผลตามสภาพจริง	2
2.4	ควรมีการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ที่มีความหมายสำคัญต่อผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และคำนึงถึงพัฒนาการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล สังคม สิ่งแวดล้อม และควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน	1
2.5	ควรกำหนดจุดประสงค์กิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และการดำเนินชีวิต และกำหนดกิจกรรม เงื่อนไข วัสดุอุปกรณ์ ให้ผู้เรียนได้แสดงออก และสรุปอภิปราย วิจารณ์ ผลงาน	1
2.6	ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่ม ร่วมกันพิจารณาและใช้ผัง โน้ตค้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน	1

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร และนักวิชาการ ศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ข้อที่ 1 ความเหมาะสมของขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตรในการนำมาใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและแนวการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและ

นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสม (10 คน) และส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรมีแนวการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. การเลือกหัวข้อที่เป็นศูนย์กลางในการจัดหน่วยการเรียนรู้ ควรเลือกหัวข้อที่น่าสนใจในปัจจุบัน (4 คน) โดยการวิเคราะห์มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานช่วงชั้น สารการเรียนรู้ช่วงชั้น และตรวจสอบความสัมพันธ์ของสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ผลการเรียนรู้เป็นตัวตั้ง (3 คน) และเลือกหัวข้อที่มีขอบข่ายกว้าง ครอบคลุม และสามารถข้ามสาระการเรียนรู้ (3 คน)

2. การระดมสมองเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างหัวเรื่องและเนื้อหาสาระวิชา ควรร่วมกันแสดงความคิด และใช้ Mind Mapping แสดงความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (3 คน) และควรเป็นการระดมสมองในลักษณะกลุ่มย่อย (2 คน) โดยควรร่วมกันแสดงความคิดหาความสัมพันธ์ของเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนตามแต่ละช่วงชั้น (2 คน)

3. การตั้งคำถามชี้นำเพื่อกำหนดขอบเขต และลำดับเนื้อหา ควรตั้งคำถามในประเด็นที่กว้าง และครอบคลุม โดยผู้สอนควรเป็นผู้กำหนดขอบเขต และให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในการลำดับเนื้อหา (4 คน) ควรกำหนดขอบเขต และลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น (2 คน) และควรตั้งคำถามในลักษณะกระตุ้นความคิด และการแก้ปัญหา (2 คน)

4. การออกแบบกิจกรรมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหัวเรื่อง และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายสัมพันธ์กับพัฒนาการ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยยึดผลการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (6 คน) และควรออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิต (2 คน) โดยควรมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการสอน เวลาที่เหมาะสม และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (1 คน)

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา บางส่วนมีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนการบูรณาการหลักสูตร มีความเหมาะสมบางส่วน และไม่เหมาะสมบางส่วน (2 คน) ควรการปรับปรุงแก้ไข โดยเปลี่ยนการเรียงลำดับขั้นตอนในขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 4 ใหม่ โดยสลับขั้นตอนที่ 4 การออกแบบสำหรับการจัดการเรียนการสอนขึ้นมาแทนขั้นตอนที่ 3 และเลื่อนขั้นตอนที่ 3 การตั้งคำถามชี้นำเพื่อกำหนดขอบเขต และลำดับเนื้อหา ลงมาเป็นขั้นตอนที่ 4 แทน เนื่องจากการออกแบบการเรียนการสอนควรมีการเตรียมการไว้ก่อนล่วงหน้าแล้วจึงตั้งคำถามให้เห็นขอบเขตและลำดับเนื้อหา

ข้อที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและ นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรจัดกิจกรรมทั้งลักษณะกลุ่มและเดี่ยวในลักษณะโครงงาน (5 คน) และควรจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง และกำหนดเนื้อหาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงสอดคล้อง

เชื่อมโยงสอดคล้องอยู่ในกระบวนการฝึกปฏิบัติ และคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้
อื่นๆที่จะนำมาสัมพันธ์กัน (2 คน) โดยร่วมกันคิดออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์
ระหว่างสาระการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ และประเมินผลตามสภาพจริง (2 คน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย